

**ИНИЦИЈАТИВА
ЗА ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ЗАКОНА О ЈАВНИМ НАБАВКАМА**

Београд, 4. април 2011. године

Оцењујући да је ефикасан систем јавних набавки, заснован на принципима конкуренције, јавности и недискриминације, од суштинског значаја за развој тржишне привреде и економски напредак земље, овим предлозима иницирају се измене и допуне Закона о јавним набавкама.

У циљу даљег усклађивања домаћег законодавства у области јавних набавки са Директивама Европске уније (2004/17/EC, 2004/18/EC), превазилажења проблема који проистичу из недостатака у законодавном регулисању, побољшања и прецизирања појединих одредби Закона о јавним набавкама, предлажу се следеће конкретне измене и допуне:

У члану 2. тачка 7) мења се и гласи:

„7) Рестриктивни поступак је поступак у којем сва заинтересована лица могу затражити да учествују, при чему само она лица која је наручилац позвао могу поднети понуду.“

После тачке 26) додаје се тачка 27) која гласи:

„Јединствени речник набавки је јединствени систем класификације који се примењује на јавне набавке.“

Предлаже се измена одредбе члана 2. тачка 7) ради јаснијег дефинисања, имајући у виду дефиницију из члана 1. тачка 11. (б) Директиве 2004/18/EC.

Новом тачком 27) дефинисан је јединствени речник набавки, чије се увођење предлаже јер омогућава уштеду средстава за наручиоце и понуђаче. Јединствени речник набавки пружа детаљне и прецизне описе предмета уговора о јавним набавкама, коришћењем шифара. На тај начин се:

- осигурава већа транспарентност јавних набавки,
- олакшава проналажење пословних могућности на тржишту јавних набавки,
- омогућава креирање информационог система за јавне набавке, уз смањење ризика од грешака,
- поједностављује наручиоцима рад на састављању огласа о јавним набавкама, нарочито описивање предмета уговора,
- поједностављује израда статистичких података о јавним набавкама.

Увођење јединственог речника набавки и прописивање његовог обавезног коришћења за опис предмета јавне набавке, приликом оглашавања и извештавања, представља део мера за модернизацију и поједностављење домаћих прописа у области јавних набавки.

После члана 3. додаје се нови члан 3а који гласи:

„Списак наручилаца

Члан 4.

Влада Републике Србије (у даљем тексту Влада), на предлог министра надлежног за послове финансија, сваких шест месеци утврђује списак наручилаца.

Списак из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије.“

У пракси је евидентна потреба прецизног и потпуног уређивања списка наручилаца на које се односи обавеза примене Закона о јавним набавкама.

Оцењује се да би било сврсисходно разматрање могућности враћања одредби члана 4. из првобитног текста Закона о јавним набавкама ("Службени гласник РС", бр. 39/2002). Треба предвидети да Влада, на предлог министра финансија, утврђује списак наручилаца и да се он објављује у "Службеном гласнику Републике Србије".

У Директиви 2004/17/ЕС Европског Парламента и Савета Европске уније од 31. марта 2004. године о координирању процедура набавке у секторима водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга, чланом 8. се регулишу одредбе везане за спискове наручилаца, и то на тај начин што:

- се спискови наручилаца на које се односи ова Директива налазе у Анексима I до X (Анекси садрже спискове наручилаца по земљама);
- државе чланице треба да обавештавају Европску Комисију периодично о свим променама у својим списковима.

У Директиви 2004/18/ЕС Европског Парламента и Савета Европске уније од 31. марта 2004. године о координирању процедура доделе уговора о јавним набавкама радова, добара и услуга, у члану 1. који уређује значење појединих употребљених израза, у смислу ове Директиве, тачком 9. се регулишу одредбе везане за спискове наручилаца. У Анексу III ове Директиве су одређени спискови наручилаца, с тим што државе чланице треба периодично да обавештавају Европску Комисију о свим променама у својим списковима.

У члану 15. став 3. речи: "односно на језику који је наручилац назначио у конкурсној документацији" бришу се.

Према одредбама ст.1. и 2. члана 15. наручилац припрема конкурсну документацију на српском језику, а за јавне набавке чија је вредност већа од износа утврђених у ставу 2. овог члана и на страном језику који се уобичајено користи у међународној трговини.

Према томе, проширивање одредбе у ставу 3. упућивањем на језик који је наручилац назначио у конкурсној документацији је сувишно и непотребно отвара простор за различита тумачења и фаворизовање понуђача из одређене земље.

У члану 38. став 3. тачка 1) брисати речи: „или друге“, а после речи: „европске“ брисати зарез и додати реч: „или“.

Чланом 38. став 3. утврђује се да наручилац одређује техничке спецификације са позивом на српске, европске, међународне или друге стандарде и сродна документа или у виду жељених функционалних карактеристика или захтева за извршење посла.

У складу са предлогом измене у члану 42. треба извршити наведену измену у члану 38. као што је предложено. Давање могућности да наручиоци одређују техничке спецификације позивајући се на нпр. стандарде предузећа, практично доводи до нарушавања принципа обезбеђивања конкуренције међу понуђачима.

У члану 42. став 3. брисати тачку 4. која гласи:

„други стандарди, као стандарди који могу бити прихваћени по различитим основима (нпр. грански стандарди, стандарди предузећа и др.)“

У ставу 3. члана 42. одређено је да стандард може бити међународни, европски, српски и други стандарди, а као примери за друге стандарде наводе се грански стандарди, стандарди предузећа и др.

Неопходно је да постоји усклађеност одредби о стандардима из Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС“, бр. 116/2008) са Законом о стандардизацији („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009). С обзиром да се Закон о стандардизацији односи на стандарде које доноси и објављује национално тело за стандардизацију, односно Институт за стандардизацију и да се у овом Закону стандард дефинише као јавно доступан документ који је донет од стране признатог тела, уз прецизирање значења израза међународни стандард, европски стандард и српски стандард, предлаже се брисање тачке 4. ст. 3. чл. 42. која се односи на друге стандарде, односно гранске стандарде и стандарде предузећа. С обзиром да се не ради о формално важећим стандардима, ова тачка је у контрадикторности са принципом конкуренције међу понуђачима, који представља један од основних принципа на којима се заснива систем јавних набавки.

У члану 44. после става 5. додаје се нови став који гласи:

"Наручилац може у конкурсној документацији навести да је потребно да понуђач ангажује одређени број домаћих подизвођача или да укључи одређену количину или вредност добара и обим услуга домаћег порекла."

Нови став је предложен у циљу стварања могућности за већу запосленост домаћих грађевинских капацитета, уграђивања домаће опреме и материјала и на тај начин подстицања домаће производње и конкурентности.

У члану 46. после става 1. додаје се став 2. који гласи:

„Наручилац одређује стручне референце као услов за учешће у поступку тако да су те референце примерене садржини, односно количини и намени конкретне јавне набавке.“

У члану 44. (обавезни услови за учешће), регулисано је да наручилац одређује услове за учешће у поступку тако да ти услови не дискриминишу понуђаче и да су у логичној вези са предметом јавне набавке. Поред тога, у члану 46. који регулише стручне референце као услов за учешће који испуњавају понуђачи, треба прописати и обавезу наручиоца да се референце могу одредити уколико је такав услов сразмеран садржини конкретне јавне набавке.

У члану 56. став 3. реч:“није“ брише се, а после речи:“Ако“ додаје се реч:“је“.

Ради усклађивања са Директивом ЕУ (2004/18) чл. 24. предлаже се измена, тако да је наручилац дужан посебно да нагласи у јавном позиву и конкурсној документацији ако је понуда са варијантама дозвољена; без тог навођења понуда са варијантама неће бити дозвољена.

У члану 70. после става 1. додаје се став 2. који гласи:

„За дефинисање предмета јавне набавке наручилац користи Јединствени речник набавки.“
Допуна члана 70. који се односи на огласе о јавној набавци предложена је у циљу прописивања обавезног коришћења Јединственог речника набавки за опис предмета јавне набавке приликом оглашавања.

У члану 76. став 1. додаје се нова тачка б) која гласи:

„примедбе присутних овлашћених представника понуђача“.

Допуна је предложена имајући у виду значај транспарентности поступка и добре праксе јавних набавки.

У члану 121. став 1. тачка 12) после речи: "понуђаче" додају се речи: "или у уговору не наведе назив подизвођача који је наведен у понуди".

Ова одредба је допуњена имајући у виду обавезу из чл. 49. ст. 2. да се у уговору наведе подизвођач, кога је изабрани понуђач навео у понуди

- **Према чл. 52. ст. 12.** Закона о јавним набавкама, предност дата домаћим понуђачима у поступцима јавних набавки у чл. 52. ст. 6,7,9. и 10. овог Закона у којима учествују понуђачи из држава потписница Споразума о слободној трговини у централној Европи (ЦЕФТА 2006) примењује се сходно одредбама тог Споразума.

На основу овог Споразума произлази обавеза држава потписница да најкасније до 1. маја 2010. године обезбеде постепено отварање свог тржишта јавних набавки, тако да у складу са релевантним законима, прописима, процедурама и праксом, роба, услуге и понуђачи других држава потписница имају обезбеђен третман који није мање повољан од третмана који имају домаћи производи, услуге и понуђачи.

Правилником о одређивању доказа на основу којих се утврђује да је понуду поднео домаћи понуђач и за одређивање добара домаћег порекла уређено је да понуђач који нуди добра домаћег порекла мора, као саставни део понуде поднети и доказ о домаћем пореклу добара, односно Уверење о домаћем пореклу робе, које издаје Привредна комора Србије.

С обзиром да понуђач који нуди добра домаћег порекла, мора као саставни део понуде поднети Уверење о домаћем пореклу робе, које издаје Привредна комора Србије, поставља се питање на који начин, односно којим доказима се утврђује да су добра која се нуде домаћег порекла у случају када понуде подносе понуђачи из држава потписница ЦЕФТЕ. На основу захтева из праксе, потребно је појаснити ситуацију у којој у поступку јавне набавке учествују понуђачи из држава потписница овог Споразума.

- **Према члану 126. став 5.** Закона о јавним набавкама предност дата домаћим понуђачима у поступцима јавних набавки, у чл. 52. ст. 6,7,9. и 10. овог Закона, након ступања на снагу Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП) постаје предност изражена у цени и у периоду од пет година ће се постепено смањивати у складу са динамиком која је наведена у том споразуму. Ова одредба је уведена у

нови Закон о јавним набавкама тако што је преузета из ССП и потребно је извршити њено прецизирање, имајући у виду одредбе чл. 52. Закона које уређују давање предности домаћим понуђачима и врсте критеријума за оцењивање понуда, односно критеријум најниже понуђене цене и критеријум економски најповољније понуде, који се заснива на комбинацији различитих елемената, међу којима је и понуђена цена.

- Закон о јавним набавкама треба допунити у делу који се доноси на обавезне услове за учешће у поступку јавне набавке, односно располагање финансијским, пословним, техничким и кадровским капацитетом. Потребно је прецизно дефинисати учешће оgranака страних привредних друштава, на начин да се не могу ослањати на капацитете страних привредних друштава када учествују на домаћем тржишту јавних набавки, имајући у виду потребе и могућности домаћих извођача радова.
- **У чл. 7.** Закона о јавним набавкама који одређује изузетке од примене овог Закона, треба брисати одредбу која је везана за непримењивање Закона о јавним набавкама на набавке које се спроводе из средстава страних кредита (зајмова) у складу са посебним поступцима међународних организација. Недопустиво је да се одредбама Закона дисквалификују домаћа предузећа, посебно имајући у виду да се највећи број инвестиција у Србији реализује из кредита међународних финансијских институција.

Алтернатива: За јавне набавке које се спроводе из средстава страних кредита (зајмова) у складу са посебним поступцима међународних организација, чија је вредност до пет милиона евра, треба примењивати домаћи Закон о јавним набавкама.